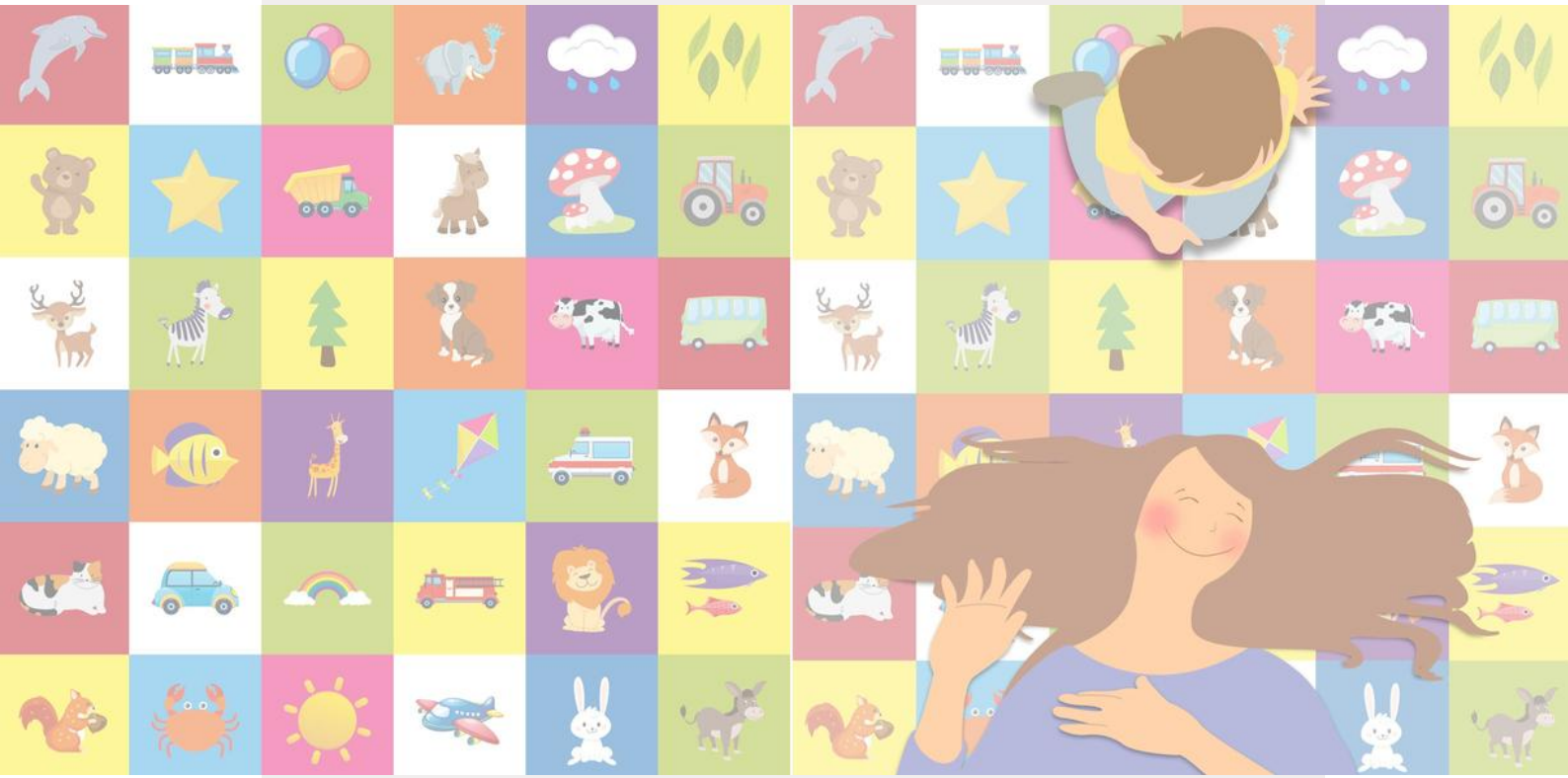

Bir Kucak Oyuncak

Proje Raporu

Önemiştir

Temmuz 2020

İçindekiler

Önemiştir Derneği.....	2
Proje Künyesi.....	3
Kısaltmalar, Fotoğraflar ve Tablolar Listesi.....	4
Yönetici �zeti.....	5
OYUNUN ÖNEMİ	
İhtiyacın Tanımlanması.....	6
Oyuna Erişme Hakkı.....	7
Erken �ocukluk Döneminde Oyunun �nemi.....	8
BİR KUCAK OYUNCAK PROJE S�RECI	
Tasarım	
Disiplinlerarası Tasarım Süreci.....	10
Anadolu Üniversitesi İçeride Oyuncak Var �alıştayı.....	11
Oyun Kiti.....	12
Toplar.....	13
Bilgi Kartları.....	13
Oyun Halısı.....	14
Test Etme.....	14
Üretim Süreci.....	15
Pilot Proje: Anne - �ocuk Gelişim Rehberliği Programı.....	16
Ceza İnfaz Kurumu �alışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi.....	16
Askıda Oyuncak Kampanyası.....	17
SONUÇ	19
KAYNAKLAR	21

Önemişiyoruz Derneği,

Risk altındaki çocukların ve çevresindeki yetişkinlerin; sosyal, kültürel ve ekonomik alanda nitelikli ve sürdürülebilir gelişimlerini sağlama, psiko-sosyal iyi oluş hallerini destekleme; bu alanlardaki ihtiyaçlarını tespit etme, bu ihtiyaçlara yönelik önleyici çalışmalar tasarlama, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri düzenleme, bilimsel tabanlı ve destekli araştırma, geliştirme projeleri üretme; yerel, ulusal ve uluslararası işbirlikleri geliştirerek çalışmalar yürütme, çözüm geliştirme ve uygulama amacıyla kurulmuştur.

www.onemiyoruz.org
biz@onemiyoruz.org

 @onemiyoruz

Emekyemez Mah. Abdulsellah Sok. İhsal Han No:1 Kat:6 Oda:67Karaköy/ Beyoğlu/ İstanbul

Proje Künyesi

Proje Yürütücüsü	Önemsiyoruz Sosyal Girişimi
Proje Ekibi	Ebru Kefeli Kalfazade Gizem Severoğlu Gökçe İpek Gözde Şekercioğlu Hilal Dünder Melike Çıtak Mustafa Timur
Destek Verenler	Betül Timur Cansu Koçak Dilara Ünver Dilara Kalyenci Erhan Poyraz Hatice Kübra Toprak Hilal Yeken Melike Çorlak Murat Nalcı Selin Tutku Tabur Şirin Mutlutürk
Proje Teknik Danışmanları	Cengiz Değerli Gamze Arslan Uzm. Psk. Dan. Elçin Külahçioğlu Gözegir Kunter Şekercioğlu Pelin Güllü Uzm. Psk. Dan. Sevde Barış Şahbudak
Rapor Yazarı	Melike Çıtak
Rapor Grafik Tasarım	Melike Çıtak
Redaksiyon	Seyran Delice

Bu belgenin içeriğinden sadece Önemsiyoruz Sosyal Girişimi sorumludur ve bu içerik herhangi bir şekilde T.C. Adalet Bakanlığı, Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu veya diğer hiçbir tüzel kurumun görüş veya tutumunu yansıtmaz. Tüm hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir bölümü Önemsiyoruz Sosyal Girişimi'nin izni olmadan hiçbir elektronik veya mekanik formatta ve araçla (fotokopi, kayıt, bilgi depolama v.b.) çoğaltılamaz. Kaynak belirtmek koşuluyla raporda geçen yazılardan yararlanılabilir.

Kısaltmalar, Fotoğraflar ve Tablolar Listesi

IPA: International Play Association

ICC: The International Children's Center

UNICEF: United Nations International Children's Emergency Fund

AÇGR: Anne Çocuk Gelişim Rehberliği Programı

Fotoğraf 1- Önemsiyoruz ekibi

Fotoğraf 2- İçeride Oyuncak Var Çalıştayı

Fotoğraf 3- Toplar

Fotoğraf 4- Bilgi Kartları

Fotoğraf 5- Oyun Halısı

Fotoğraf 6- Saha Çalışması

Fotoğraf 7- Bir Kucak Oyuncak Kesim Atölyesi

Fotoğraf 8- "Community Partnership Day" Etkinliği

Fotoğraf 9- AÇGR Kapanış Programı Sonrası Önemsiyoruz Ekibi

Fotoğraf 10- Askıda Oyuncak Sayacı

Tablo 1- Askıda Oyuncak Kampanyası kapsamında askıya çıkan oyuncak ve oyun halısı kumbarası sayıları

Tablo 2- Ulaştırılan Oyuncaklar

Yönetici Özeti

Bir Kucak Oyuncak Projesi, Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında annesi ile birlikte yaşayan 0-6 yaş aralığındaki çocuklara oyun kiti ve annelere yönelik eğitici içerikler ulaştırmayı hedefler. Çocukta, toplumsallaşmanın ilk açığa çıktığı yer, oyun deneyimlerine dayanır. Oyun, çocuklar için fiziksel dünya ile temasın hassasiyetini koruyan, bu teması daha da tesirli kılan ve çocuğun dış dünyayı anlamlandırmasına süreç içinde katkı sunan bir gerçekliktir. Önemsiyoruz, yaşadığı mekânın koşulları ele alındığında 0-6 yaş aralığındaki bu çocukların fiziksel dünya ile temasının kısıtlı olmasından yola çıkarak, dış dünya ile bağını geliştirmesi için oyun ve oyuncağın önemini, projenin doğuş ihtiyacı olarak tanımlamaktadır.

Bir Kucak Oyuncak projesi kapsamında; profesyonel tasarımcılar, uzman psikologlar, oyun terapistleri ve öğretmenlerin bulunduğu 30'dan fazla gönüllüden oluşan Önemsiyoruz ekibi, çocukların akranlarıyla eş gelişim göstermesi adına onlar için oyuncaklar ve annelere yönelik eğitici içerikler geliştirmiştir. Ürünler Ceza İnfaz Kurumu materyal sınırlandırmaları göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır.

Tasarlanan oyuncaklar ile çocuğun çevresini tanıması, dünyayı anlamlandırması, duygularını öğrenmesi, tepkilerini ifade etmesi, diğer insanlarla iletişim ve işbirliği içinde olması, sorumluluk duygusunu tanıması, ebeveyn-çocuk arasındaki bağın kuvvetlenmesi, çocuğun birey olduğunu fark etmesi ve oyun ile öğrenmeyi deneyimlemesi hedeflenmektedir.

“Koşullarından bağımsız, oyuncak her çocuğun hakkıdır” diyerek, özel durumu olan çocukların akranları ile eş gelişim göstermelerine destek olarak; fırsat eşitliği sunmak üzere çocuk gelişiminde tamamlayıcı rol oynayan ürünler ulaştırarak, aşağıdaki konulara hizmet edilmektedir:

- Annenin kendini daha yeterli hissetmeye başlaması ile anne-çocuk bağını kuvvetlendirmek.
- Çocuğun birey olduğunu fark etmeye başlaması ve ifade gelişimi sayesinde özgüveninin artması.
- Oyun ile öğrenmeye araç oluşturarak çocuğun ihtiyaçlarının görünür hale gelmesini sağlamak.
- Anneler arası etkileşimi pozitif yönde geliştirmek.

Bir Kucak Oyuncak projesi kapsamında; her çocuk için 1 adet “Hayvan & Doğa” topu, 1 adet “Renkler & Sayılar” topu olmak üzere 38 adet top, 14 Kasım 2018 tarihinde Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşayan 19 çocuğa ulaştırılmıştır. Çocukların ortak kullanımına yönelik hazırlanan oyun halısı da kuruma ait oyun alanında kullanılmak üzere 6 Şubat 2019 tarihinde teslim edilmiştir. Ayrıca 2019 Kasım ayında gerçekleştirilen Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitim kapsamında 14 farklı ceza infaz kurumuna 1 adet “Hayvan & Doğa” topu, 1 adet “Renkler & Sayılar” topu olmak üzere 28 adet top teslim edilmiştir.

Oyunun Önemi İhtiyacın Tanımlanması

Adalet Bakanlığı tarafından bilgi edinme başvurusuna verilen cevaba göre, 14 Kasım 2017 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumlarında annesiyle kalan 0-6 yaş aralığında 624 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların 115'i açık, 509'u kapalı cezaevlerinde yaşamaktadır. Annesinin yanında ceza infaz kurumunda kalan çocuklardan 72'si Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde, 70'i İzmir Kadın Kapalı Cezaevi'nde, 38'i ise Sivas Kadın Açık Cezaevi'ndedir. Geriye kalan çocuklar ise Türkiye'nin dört bir yanındaki diğer ceza infaz kurumlarında yaşamını sürdürmektedir. Türkiye'de ceza infaz kurumlarında annesi ile birlikte yaşayan çocuklara ilişkin temel düzenleme 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 65. Maddesinde yer alan şu maddedir:

"Anaları hükümlü olup da dışarıda korumasına bırakılacak kimsesi bulunmayan 0-6 yaş grubundaki çocuklar, anaları'nın yanında kalabilirler. Bu çocuklar gündüzleri ceza infaz kurumu bünyesindeki veya Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı veya diğer kurum ve kuruluşlara ait kreş ve gündüz bakımevlerinde barındırılırlar. Analarının yanında kalan çocuklara yaş ve durumlarına veya ihtiyaçlarına göre yiyecek ve içecek verilir."

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 72. maddesinde ise; bu çocukların gıda ihtiyaçlarının kamu imkanlarıncı karşılanacağı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra aynı kanunun 77. maddesinde özel kişilerin ve sivil toplum kuruluşlarının ceza infaz kurumlarındaki eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katkı sağlayabileceği yer almaktadır. 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 72. maddesinde ise; bu çocukların gıda ihtiyaçlarının kamu imkanlarıncı karşılanacağı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra aynı kanunun 77. maddesinde özel kişilerin ve sivil toplum kuruluşlarının ceza infaz kurumlarındaki eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katkı sunabileceği yer almaktadır.

Yapılan bu yasal düzenlemelere rağmen ceza infaz kurumlarında annesi ile birlikte kalan çocukların oyun imkanları kısıtlı kalmakta, bazı ceza infaz kurumlarında kreş, oyun alanı bulunmakta; bazılarında ise bulunmamaktadır. Oysa çocukta, toplumsallaşmanın ilk ağıza çıktığı yer oyun deneyimlerine dayanır. "Kültürel deneyimin yerleştiği yer, birey ile çevre (başlarda nesne) arasındaki potansiyel mekândır. Aynı şey oyun oynama için de söylenebilir. Kültürel deneyim, ilk olarak oyunda tezahür eden yaratıcı yaşamla başlar" (Bowlby vd., 1998: 126).

Oyun, çocuklar için fiziksel dünya ile temasın hassasiyetini koruyan, bu teması daha da tesirli kılan ve çocuğun dış dünyayı anlamlandırmasına süreç içinde katkı sunan bir gerçekliktir. Çocukların gelişimi için gerekli görülen oyun ve oyuncağa erişiminin iyileştirilmesi, çocuk oyun alanlarının inşa edilmesi gerekmektedir. Özel durumu olan bu çocukların gelişimi konusunda çalışan sivil toplum kuruluşları ve yayınlanan kaynaklarda hem çocuklar, hem de çocuklu anneler için özelleştirilmiş koşullar içeren ceza infaz kurumları olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Var olan koşulların çocuklar özelinde daha faydalı alanlara dönüştürülmesinden doğan ihtiyaç tanımı ile Bir Kucak Oyuncak Projesi geliştirilmiştir. Önemsiyoruz, yaşadığı mekânın koşulları ele alındığında, 0-6 yaş aralığındaki bu çocukların fiziksel dünya ile temasının kısıtlı olmasından yola çıkarak, dış dünya ile bağıni geliştirmesi için oyun ve oyuncağın önemini proje doğuş ihtiyacı olarak tanımlamaktadır.

Oyuna Erişme Hakkı

Çocukların oyun hakkı, 1959 yılında yayınlanan Çocuk Hakları Bildirgesi'nin 7. maddesinde "çocuğa oynama ve dinlenme fırsatı verilmeli, toplumlar ve resmî makamlar çocuğun bu hakkından yararlanma olanaklarını artırmaya çaba göstermelidir." ifadesi ile korunmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesinin 1989 yılında Çocuk Haklarına dair Sözleşmesi'nin 31. Maddesinde "çocuğun dinlenme, boş zamanı değerlendirme, oyun ve yaşına uygun eğlence etkinliklerinde bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkı" belirtilmektedir (IPA2013). Ancak günümüz koşullarında kent ortamlarının tasarımı, okullardaki rekabet ortamı gibi farklı nedenlerden dolayı çocukların oyun hakkı engellenmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'nin Çocuk Haklarına dair Sözleşmesi'nin yine 31. maddesinde devletlerin bu engelleri gözeterek çocuğun ilgili haklarının hayata geçirebilmesi için politika üretmesi; gerekli fiziksel, finansal kaynakları ayırması gerektiği belirtilmektedir (ICC, 2008).

"Çocuk hakları sözleşmesinin 31. Maddesi kapsamında çocuğun içinde bulunduğu ortamın özelliği çocukların sağlığı, güvenliği ve gelişimi açısından ya koruyucu ya da risk faktörleri taşımaktadır. Küçük yaşta çocukların oynayacakları alanlar onların keşfetme ve yaratıcılık dürtülerini gerçekleştirmelerini sağlayacak nitelikte mekânlar olmalıdır. Aynı zamanda bu alanlar çocuğun yanında bulunan yetişkinin de çocuklarını rahatlıkla görebilecekleri şekilde düzenlenmelidir. Oyun ortamları tehlikelerden uzak, güvenli ve çocukların özgür olarak oynayabilecekleri şekilde düzenlenmesi, ayrıca destekleyici önlemlerin de alınması gerekmektedir." (Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 2013).

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer alan tüm haklar, devlet tarafından yerine getirilmesi gereken temel ilkeler niteliğindedir. Ancak, çocukların oyun oynama hakkı "unutulmuş hak" olarak değerlendirilmektedir. Oyun hakkı çoğunlukla ebeveynler ve ülkeler tarafından "ihtiyaç" değil "lüks" olarak görülmektedir. Oysa değişkenlik gösterse de çocukların temel oyun gereksinimleri oldukça basittir. Güvenilir ve erişilebilir; bir şeyler üretmeye müsait olan bir ortam bulunması yeterli görülmektedir (Hodgkin, Newell, 1998: 421).Çocuk haklarının temeli olan "çocuğun bir birey olduğu" ilkesi, çoğunlukla kabul görmemekte; dolayısıyla çocukların diğer haklarına erişimi konusunda sorunlar yaşanmaktadır.

UNICEF ve IPA (International Play Association) gibi çocuğun oyun hakkını ve diğer tüm haklarını korumayı hedefleyen kuruluşlar da koşullarından bağımsız tüm çocukların 31. Madde de yer alan haklara sahip olması gerektiğini savunmakta; bu maddeden yararlanamama olasılığı bulunan özel durumlara sahip çocuklara dikkat çekmektedir. (Özdoğan, 2000; Tuğrul, 2014). Ülkeler, bu hakların uygulanabilirliğini arttırmak için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Erken Çocukluk Döneminde Oyunun Önemi

Oyun, çocuğun zihinsel gelişiminin bir aynasıdır. Ancak oyun, yalnızca bir ayna olarak kalmamakta, çocuğun gerek zihinsel ve bedensel, gerekse duygusal gelişiminde aktif rol oynamaktadır. Çevresindeki nesnelere oynamaya başlayan çocuk nesnelere işlevlerini öğrenmekte ve alıştırmalar sonucunda o işlevleri yerine getirebilme yetisini geliştirmektedir. Ardından yaşamsal olayları taklit eden çocuk, o olaylarda deneyim kazanır ve onları daha iyi anlamaktadır. En sonunda ise, oyununa kurallar koymayı ve onlara uymayı öğrenen çocuk, sosyal bir birey olarak, kendi başına toplumda yer almaya hazır olmaktadır (Nicolopoulou, 2004: 138).

Oyun, çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişim evrelerini ve oyun kapsamlı sosyalleşmeyi de etkili kılmaktadır. Sosyokültürel oyun kuramı çocuğun oyun yoluyla sosyal kuram ve normları öğrendiği, sosyal rolleri pekiştirdiği görüşünü vurgulamaktadır. Oyun çocuğa günlük yaşamdaki işleri yapmak için gereken becerileri sağlarken öğrenme becerisini de geliştirmektedir (Leong ve Bodrova, 2009: 120). Erken çocukluk yılları boyunca, oyunun çocukların farklı gelişim alanındaki birçok yeteneğini geliştirici etkisi bilinmektedir.

Başka bir deyişle oyun, erken dönem sosyal, bilişsel, sembolik ve dil gelişiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Karar verme, bellek, strateji, gözlem, mekânsal akıl yürütme, problem çözme ve yaratıcı düşünce, bu önemli bilişsel becerilerden bazılarıdır. Doğumdan itibaren başlayan bilişsel gelişim sürecinde farklı gelişim alanlarındaki kazanımlar, çocuğun kapasitesinin en üst seviyeye çıkarılmasına olanak vermektedir. Çocuk bu kazanımlar sayesinde yaşam deneyimleriyle yeteneklerini geliştirmektedir (Sevinç, 2009: 16). Bruner'e göre oyun; yaşama hazırlık olarak görülür ve çocukların kurallı oyunlar yoluyla kültürlerini öğrendiklerini ve toplumda yer almanın önemini kavradıklarını savunur (Berk, 2013: 289). Oyun, çocuğa yaşam deneyimi sağlar. Çocukların alıcı oldukları, öğrenmeye açık oldukları ilk dönemlerden itibaren oyun ve oyuncaklardan alınacak yarar, oyuncakların nitelikleriyle de doğrudan ilişkilidir.

Bir oyun aracı olarak oyuncak çocuk için iletişim ve etkileşimin objektif modellerini sunduğu kadar, çocuğun kendine dönük tespit ve biçimlendirmelerine katkı sağlayabilecek davranış örüntülerini de sunabilir. Önceleri bu ilişkilere vasıta olan oyuncak daha sonra kişisel ve sabit bir kimlik rolü kazanabilir. Tutum ve davranış geliştirmenin yanı sıra oyuncaklar, tutum ve davranış karakterlerine de tesir edebilir, hatta doğrudan belirleyici olabilir (Sutton- Smith, 1986: 210). Yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak seçilmiş nitelikli her türlü oyuncak ve oyun materyali, onların gelişimlerini desteklemektedir. Oyuncaklar ve oyun materyalleri, yaşamın ilk yıllarından itibaren, sürekli algılama ve öğrenme çabası içinde olan çocukların, gelişimlerini tamamlayarak; yaşam koşullarına uygun, özgüveni yerinde olan birer birey olmalarına yardımcı olmaktadır (Kandır, 2000: 77).

Sosyal davranışın bir biçimi olan oyun, sosyal becerilerin öğrenildiği yerdir. Oyun, çocukların duygusal çatışmaları çözmelerine, dünya hakkında çeşitli hipotezler geliştirip onları test etmelerine, toplumdaki çeşitli sosyal rolleri ve statüleri keşfetmelerine ve akranları ile iyi ilişkiler kurmaya yarayacak sosyal becerileri geliştirmelerine yardımcı olur. Çocuklar oyun oynarken sosyal ortamlarla karşılaşır ve bu ortamlarda iş birliği yapmayı, yardımlaşmayı, paylaşmayı ve sosyal sorunları uygun yolla çözmeyi öğrenir. Bu beceriler çocuklara sosyal çalışmalara tepkide bulunmada, olaylara başkalarının bakış açısından bakmada, vicdanı oluşturmada ve değerlendirmeler yapmada, arkadaşlık kurmada, hoşgörülü olmada, kendine güvenmede yardım eder.

6 yaşından sonra, topluma yeterli bilgi ve deneyim ile katılmasını destekleyecek oyun ve oyuncağın, nitelikli tasarım ve üretimi ile çocuğa ulaştırılması, çözülmesi amaçlanan ihtiyacın gerekliliği açısından değerli bulunmaktadır. Bunun yanı sıra annenin yetkinliğini arttıracak içerikler ile anne-çocuk bağının güvenli bir biçimde oluşturulması çocuğun gelişimine katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Bir Kucak Oyuncak Proje Süreci Tasarım

Oyunun çocuk gelişimindeki bu rolünden hareketle, Bir Kucak Oyuncak Projesi, tüm Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında annesi ile yaşayan 0-6 yaş aralığındaki çocukların kendisi ve çevresi ile bağ kurmasını kolaylaştırmayı ve birey olduğunu keşfetmesini sağlamayı amaçlar. Çocuğun düşüncelerini ifade etmesi, hareketlerinde ve seçimlerinde özgür olduğunu bilerek yaşam sürmesi, yaşama aktif katılımında ve çevresi ile etkileşime girmesinde önemlidir. Proje, oyun ve oyuncuğun çocuğun dil, sosyal ve psiko-motor becerilerini destekleyici etkisinden hareketle, akranları ile eş gelişimine katkı sağlayacak ürünlerin, ceza infaz kurumu malzeme, içerik vb. sınırlandırmalarına uygun olarak üretilmesi ve ulaştırılmasını kapsar.

"Koşullarından bağımsız, oyuncak her çocuğun hakkıdır" cümlesinden yola çıkarak, özel durumu olan çocukların akranları ile eş gelişim göstermelerine destek olma, fırsat eşitliği sunma ve gelişiminde çocuklara tamamlayıcı rol oynayan ürünler ulaştırma ile yaratılmak istenen üç ana etki şu şekildedir:

- Annenin kendini daha yeterli hissetmeye başlaması ile anne-çocuk bağıni kuvvetlendirmek.
- Çocuğun birey olduğunu fark etmeye başlaması ve ifade gelişimi sayesinde özgüveninin artması.

- Oyun ile öğrenmeye araç oluşturarak çocuğun ihtiyaçlarının görünür hale gelmesini sağlamak.

Uzman desteği alınarak tasarlanan oyuncaklar ile çocuğun çevresini tanıması, anlamlandırması, duygularını öğrenmesi, tepkilerini ifade etmesi, insanlarla iletişim ve işbirliği içinde olması, sorumluluk duygusunu tanıması, ebeveyn-çocuk arasındaki bağı kuvvetlenmesi, çocuğun birey olduğunu fark etmesi ve oyun ile öğrenmeyi deneyimlemesi sağlanır. Tasarlanan kit iki top, oyun halısı ve bilgi kartlarından oluşur.

Çocuğun gelişimini ve ebeveyn-çocuk etkileşimini desteklemeye yardımcı olacak, yetişkinin sürece dahil edilmesini kolaylaştıracak öğretici içerikler görsel ve yazılıdır. Çocuğun potansiyelini, yaratıcılığını ve üretkenliğini geliştirmesine yardımcı oyun kiti, farklı mekanlarda kullanılabilir. Ebeveynin çocuğuna aktaracağı bilgileri destekleyici, aralarındaki bağı kuvvetlendirici içerik sunar. Kumaşlar üstündeki hayvan, sayı, doğa desenleri çocuğun öğreneceği genel bilgileri içerirken, çocuk-ebeveyn etkileşimini geliştirmeye imkân verir. Oyun kiti, çok amaçlı tasarımıyla bebeklikten çocukluğa değişen ihtiyaçları karşılar. Çocuğun temel hayvan ve doğa öğelerini tanıması ve ifade etmesi, çevresi ile etkileşimi için araç olurken; tanımlı alanını oluşturması, kendini birey olarak algılamasına yardımcı olur. Ürünler 0-2 yaş, 2-3 yaş, 4-6 yaş olmak üzere üç ana gruba yönelik kullanılabilir.

Disiplinlerarası Tasarım Süreci

Yeni ürün geliştirme süreci farklı disiplinlerden bir araya gelen kişilerin çalışmalarından oluşan bir bütündür ve projede ihtiyaç duyulan uzmanlık bilgilerinin tasarıma bütüncül olarak işlenmesi hedeflenir. Ürün geliştirme süreçlerinin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için belirli alanlarda uzmanlaşmış kişilerin bir araya gelmesiyle çalışma grubu olarak adlandırılan bir ekip oluşturulmuştur. Bir Kucak Oyuncak projesinin tasarım sürecinde Tasarım Yöneticisi Gözde Şekercioğlu, Endüstriyel Tasarımcı Mustafa Timur, Mimar Ebru Kefeli, Moda Tasarımcısı Gökçe İpek, Endüstriyel Tasarımcı Gizem Severoğlu, Pazarlama Yöneticisi Hilal Dünder, ve Tekstil ve Moda Tasarımcısı Melike Çıtak tasarım ekibinde yer almıştır. Süreç boyunca Uzm. Psk. Dan. Elçin Külahçioğlu, Endüstriyel Tasarımcı Kunter Şekercioğlu ve Okul Öncesi Öğretmeni Gamze Arslan teknik danışman olarak destek vermiştir.

Tasarım süreci, zaman planlaması, görev dağılımı, görevle ilgilenen gönüllülerin çalışma alanlarının belirlenmesi, gönüllülerin ana ve alt görevlere atanması ve durumlarının takibinin yapılması gibi aktiviteleri kapsamıştır. Sürecin entegrasyonu açısından üç temel hedeften bahsedilebilir:

- Farklı disiplinlerden ve işlevlerden gönüllüler arasında bilgi akışı ve entegrasyon yaratma.
- Tasarım süreci ve içeriğindeki karar mekanizmasına gönüllüleri dahil etme.
- Tasarım süreci ve içeriğindeki iletişimde ortak bir anlayış oluşturma.

Ek olarak, tasarım ve yapım süreçlerini birbirine yaklaştıracak bir yaklaşım benimsenmiş, bu kavramın omurgasını tasarım ve yapım aşamasındaki gönüllülerin ve paydaşların karşılıklı güvenine dayalı, etkin ve sürekli bir işbirliği oluşturmuştur.

Fotoğraf 1- Önemsiyoruz ekibi

Paydaşların sürecin başlangıcından itibaren bir arada ortaklaşa çalışmalarını öngören, böylelikle tasarım ve yapım faaliyetlerinin birbirine paralel ve eş zamanlı yürütülmesini amaçlayan proje yapısına ilişkin kararlar alanında uzman gönüllüler ile birlikte alınmıştır. Organizasyonel yapıda gönüllüler mesleki bilgi ve deneyimlerine göre gruplandırılmış ve her aşamanın sorumluluğuna farklı disiplinlerden oluşan gruplar atanarak, proje, fonksiyonel bir yapı ile entegre edilmiştir. Bu yapı ile gönüllüler arasındaki bilgi paylaşımı etkili kılınmış, ortak bir anlayış doğması sağlanmıştır. İletişim kalitesini belirlemede bilgi paylaşımı ana etken olmuş ve tasarım süreçlerindeki birleştirici anlayışa erişmek ürün niteliğine doğrudan olumlu etki etmiştir. Birçok disiplinden bireylerin bulunduğu çalışma ekibi, gönüllülük bağlamında örgütlenmiş faaliyetleri ve ürün tasarımları gerçekleştirmiştir.

Ortaya çıkan tasarımlar gönüllülerin profesyonel argümanlarını - yani farklı mesleki temsilleri - ortak bir anlayışta birleştirmiştir. Her takım üyesi 'geliştirmenin' bir alanından sorumlu olmuştur. Bu da alanında uzman kişilerin mesleki birikimlerinin paylaştığı bir anlayışın gelişmesine alan açmıştır ve disiplinlerarası tasarım kavramını destekleyici bir çıktı sunmuştur (Çıtak, 2019: 102).

Önemsiyoruz, gönüllü uzmanların mesleki bilgi birikimini, sahadaki bir ihtiyaca yanıt vermek üzere değerlendirdiği bir alan yaratmıştır. Disiplinlerarası tasarım anlayışının ürün geliştirme süreçlerine uygulanması ekip içerisindeki gönüllü bireyleri çoklu tasarım disiplinlerinin aralığı ve amacı hakkında akut bir anlayışa sahip olmasını sağlamıştır. Kazandırdığı güçlü iletişim, araştırma becerileriyle kâr amacı gütmeyen yapıların organizasyonel ihtiyaçlarını, insan odaklı bir perspektiften çözmek için tasarım düşüncesini ve sistematik yaklaşımları uygulamada deneyim kazandırmıştır. Ayrıca, odaklı dinleme ve gözleme, ihtiyacı algılayıp sorunları çözmeye yönelik entegre düşünme ve tasarım sürecini içgörü ile birleştirme gibi edimler sağlamıştır. Bireysel faydanın yanı sıra, sosyal etki, sosyal tasarım ve sürdürülebilirlik alanında samimi bir farkındalık kazandırmıştır.

Düzenlenen çalıştayın yanı sıra Okutman Ayla Canay tarafından yürütülen Topluma Hizmet Uygulamaları dersi kapsamında moda tasarımı öğrencileri Bir Kucak Oyuncak projesinin faydalanıcı grubu olan; cezaevinde annesiyle yaşayan çocuklar için oyuncak tasarımı ve üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu oyuncaklar, 27.05.2019 tarihinde Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki oyun alanına ulaştırılmıştır.

Anadolu Üniversitesi İçeride Oyuncak Var Çalıştayı

Bir Kucak Oyuncak projesine yönelik geliştirilecek oyuncaklar için ekip üyeleri ile yürütülen tasarım sürecinin yanı sıra Anadolu Üniversitesi Tasarım Kulübü ile bir tasarım çalıştayı düzenlenmiştir.

Fotoğraf 2- İçeride Oyuncak Var Çalıştayı

Oyun Kiti Toplar

Toplar, göz alıcı renkleri ve hareket halindeyken çıkardığı ses ile çocuğun dikkat gelişimine katkıda bulunur, her aşamada çocuğun hayal gücünü uyarır. Düşünme gücünü genişletir ve kendini ifade etme konusunda cesaretlendirir. Sayıları, ana ve ara renkleri, doğa ve hayvanlar ile ilgili temel bilgileri öğrenmesini sağlar, 0-6 yaş aralığındaki ileri süreçte çocuğun okuma yazmayı, sayı saymayı öğrenmesine ve bilimsel konulara hazırlanması için gereken beceriyi geliştirmesine yardımcı olur.

Fotoğraf 3- Toplar

Aktif bir oyuncak olması sebebiyle çocuğun fiziksel aktivitelerini geliştirir. Büyük ve küçük kasların oluşmasına, el göz koordinasyonu ve el becerisinin gelişmesine yardımcı olur ve denge duygusunu geliştirerek çocuğu öğrenmeye, tırmanmaya, sürünmeye teşvik eder. Emekleme döneminden çocukluk çağına kadar destekleyici ürün görevi görür. Topların tutma kuşakları, kavrayışın yanı sıra anne ile oyun oynamasını kolaylaştırır. Dokuları ve renkleri ile çocukların duyuşal farkındalığını artırır. Çocuk doğduğunda tepkiye hazır olma, hız, durgun hareket, eş güdüm, dinamik dikkat ve esneklik gibi psikomotor yeteneklere sahiptir. Oyun ortamında bu yetenekler sağlıklı bir şekilde gelişir. Oyun sayesinde psiko-motor becerileri, gücü, tepkisi, dikkati artar; büyük, küçük kaslarını denetim altına alır, organları eş güdüm ve denge, hareketlerde esneklik ve çeviklik sağlar.

Bilgi Kartları

Tasarlanan oyuna, yetişkinin çocuk gelişimine dair bilgilenmesi amacı ile kısa ve özet bilgilerin yer aldığı yazılı, görsel içerikler eklenerek, oyun ve oyuncakların yetişkin liderliğinde (anneler, ceza infaz kurumu içindeki kreş öğretmenleri, ceza infaz kurumu bünyesindeki uzman psikologlar, sosyal hizmet uzmanları... vb.) oynanması desteklenir. Bilgi Kartları, topları ve duyuş oyununu, öğretici içerikler ile destekler.

Bu içerikler, çocuğun yaşamı boyunca önemli olacak kavramları öğrenmesini ve davranış modellemesini kolaylaştırır. İhtiyaca yanıt verecek ürünün ulaştırılmasının ötesinde, bilginin deneyimlenmesine fırsat verecek bir çalışma önerir. Ebeveynin “Oyuncak ile ne yapacağım?”, “Bana ve çocuğuma ne faydası var?”, “Çocuğum kaç yaşındayken, nasıl oynayacağım?” gibi sorularına yanıt verir. Çocuk-yetişkin arasında karşılıklı öğrenme deneyimi sunar. Bu karşılıklı iletişim, çocuğun sosyal yönden gelişimine, sosyal uyum ve becerilerinin kazandırılmasına, sosyal yaklaşımı ve liderlik özelliğini geliştirmesine etkisi bulunur.

Fotoğraf 4- Bilgi Kartları

Oyun Halısı

Oyun halısı, toplar gibi göz alıcı renklerde ve şekillerde tasarlanmıştır. Çocuk, kendine ait bir oyun alanına sahip olur. Halı üzerinde ana ve ara renklerden oluşan kare şekiller; bu şekillerin ortasında ise çeşitli hayvan, doğa, araç-gereç görsellerine yer verilmiştir. Bu görseller ile çocuğun 6 yaşından sonraki hayatında göreceği nesnelere tanıması hedeflenmiştir. 150x230 cm boyutlarında tasarlanan halı çocukların yumuşak bir zemin üzerinde oynamasını sağlamaktadır. Üretilen oyun halısı daha fazla çocuğa ulaşması ve daha uzun süre kullanılması amacıyla ceza infaz kurumunun oyun alanına yerleştirilmesi için kuruma hediye edilmiştir.

Fotoğraf 5- Oyun Halısı

Test Etme

Oyun kitinin ceza infaz kurumu içine ulaştırılması konusunda ilgili kamu kuruluşuna dilekçe iletilmiş, görsel ve numune olarak teslimat yapılmıştır.

Değerlendirme sürecinde izin prosedürlerinin yavaş ilerlemesi nedeniyle, vaka çalışmaları saha dışındaki başka bir sınırlanmış gruba yönlendirilmiştir. Ekonomik koşulları yetersiz anne ve çocuk, çocuk yuvasındaki çocuklar, yuvadan sahiplenilmiş çocuklar ve yeni aileleri ile test çalışmaları tamamlanmıştır.

Fotoğraf 6- Saha Çalışması

İlgili saha uzmanlarının da gözlemci olmaları istenmiştir. Süreçte:

- Pilot çalışmalarda, renkli, dikkat çekici ve öğretici bu oyun kitinin ücretsiz olarak aileye ulaştırılması cezbedici olmuştur.
- Annelerin, %80'inin bilgi paylaşmakta ve kendilerini ifade etmekte zorlandıkları tespit edilmiştir.
- Annelerin tamamı çocuklarını dikkatli şekilde dinlemiş ve istekli olarak oyuna katılmışlardır.
- Yuvada oynanan oyunlarda çocukların birbirine müdahalesinin kişilik oluşumunda etkili olduğu ortaya çıkmıştır.
- 40'dan fazla çocuk ile çalışmak üzere yapılan ev ve kurum ziyaretlerinde, görüşülen uzmanlar ve ebeveynler oyunların ve içeriklerin bilgi paylaşımında işlerini kolaylaştıracağı konusunda ortak karara ulaşmıştır.

Üretim Süreci

Nihai olan ürüne ulaşana kadar bir dizi kullanılabilirlik testi ve geri bildirimler ile tasarım prototipi tekrarlanmıştır. Bir Kucak Oyuncak projesinde, hizmet ve ürünlere yönelik yapılan disiplinli araştırma-geliştirme çalışması ile, ürünlerin tekstil baskı aşaması su tüketmeden yapılmış çevreci yaklaşım vurgulanmıştır. Tasarımı yapılan oyun kitinin dikim süreci kadın kooperatifleri ile yürütülerek, özel durumu olan başka bir birey grubunun gelir elde etmesi sağlanarak kolektif anlayış sürdürülmüştür.

Kesim işlemlerinin bir bölümü; topları dikecek kişiler ve gönüllüler tarafından yapılmıştır. Bir diğer bölümü ise; Bursa Görükle Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde yürütülen "Bir Kucak Oyuncak Kesim Atölyesi" sırasında öğrenciler tarafından yapılmıştır.

Fotoğraf 7- Bir Kucak Oyuncak Kesim Atölyesi

Topların kesim ve dikim işlemleri için Sarıyer Girişimci Kadın Kooperatifi ile çalışılmıştır. Önemsiyoruz'un oyun halısının üretiminde kooperatiflerle çalışmasının nedeni; bir başka gruba daha fayda sağlamaktır. Topların el dikişi ile tamamlanma aşaması için iki farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerden ilki; daha önce topların kesim işlemlerini yapan Bursa Görükle Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir.

Bu etkinliklerden ikincisi ise; bir ilaç şirketi olan Novartis tarafından her yıl düzenlenen çalışanların toplum yararına gönüllü destek verdiği "Community Partnership Day" etkinliği kapsamında gerçekleştirilmiş; Yarımburgaz Mahallesi Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği ile Mülteciyim Hemşerim inisiyatifinin saha çalışmaları için tamamlayıcı bir hizmet ulaştırılmıştır. Etkinlik kapsamında; katılımcılar topları içini elyaf ile doldurma ve kapatma dikiş işlemlerini gerçekleştirmiştir.

Fotoğraf 8-
"Community Partnership Day" Etkinliği

Pilot Proje: Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı

Önemsiyoruz, süreçte edindiği bilgi ve deneyimlerden hareketle bir Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı geliştirmiş ve bu programın Bir Kucak Oyuncak projesi kapsamında tasarlanan oyuncaklar ile birlikte Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda uygulanması hususunda başvuru yapmıştır. Başvuruya cevaben T.C. Adalet Bakanlığı tarafından 02/11/2018 tarihinde olumlu yanıt verilmiştir.

Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı, Kasım 2018 - Şubat 2019 arasında 12 hafta boyunca toplam 24 saat süren program 14 anne, 19 çocuk (8 kız, 11 erkek) ve 4 infaz ve koruma memurunun, 5 eğitmenin/sosyal çalışmacının katılımı ile gerçekleşmiştir.

Bir Kucak Oyuncak projesi kapsamında tasarlanan toplar, bilgi kartları ve oyun halısından oluşan oyun kiti kurum bünyesinde bulunan 19 çocuğa ulaştırılmıştır. Her bir çocuk için 2 top olmak üzere 38 top, her bir anne için 2 bilgi kartı olmak üzere 28 bilgi kartı ve ortak kullanıma yönelik kurumun oyun alanına yerleştirilen oyun halısı olmak üzere toplam 67 ürün kuruma ulaştırılmıştır.

Fotoğraf 9- AÇGR Kapanış Programı Sonrası Önemsiyoruz Ekibi

CİK Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi

AÇGR programı süresince tutuklu veya hükümlü kadın ve yanındaki çocuğun akranları ile eş gelişim göstermesinin sağlanması için emek verilmiştir. Bu pilot çalışma sırasında, çocuğa ve kadına yönelik eğitimlerin yanında çocukla çeşitli yollarla iletişim içinde olan Ceza İnfaz Kurumunda çalışan kamu personelinin de çeşitli konularda bilinçlendirilmesi ve kendini geliştirmesi için eğitimlerle desteklenmesinin faydalı olacağı gözlemlenmiştir. Bu gözlem doğrultusunda ceza infaz kurumlarında görev alan kurum çalışanlarının AÇGR programının birer uygulayıcısı olmaları amacıyla uygulamalı bir eğitici eğitimi olan “Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi” programı geliştirilmiştir.

Eğitim 26-27-28 Kasım 2019 tarihlerinde T.C. Adalet Bakanlığı izni, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Şehitkamil Belediyesi, Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı desteği ile Şehitkamil Kültür Merkezi’nde Önemsiyoruz Derneği yürütücülüğünde gerçekleştirilmiştir. Eğitime; Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Mardin, Mersin, Şanlıurfa ve Osmaniye olmak üzere 12 ilde yer alan 14 ceza infaz kurumunda görev alan - Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü’nde ve Gaziantep Denetimli Serbestlik Genel Müdürlüğü’nde görev alan 1 Daire Başkanı, 1 Tetkik Hakimi, 1 Şube Müdürü, 1 Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni, 69 İnfaz ve Koruma Memuru (İKM), 12 Öğretmen, 17 Psikolog, 6 Sosyal Çalışmacı olmak üzere - 107 kurum çalışanı katılım sağlamıştır.

Kamu çalışanlarının kurum içinde sağladığı şefkat dolu ortamın desteklenmesine yönelik bireysel gelişmelerine odaklanan bu eğitim kapsamında “Ses Olmak”, “Sanat & Tasarım Atölyesi”, “Mesleki Doyum ve Zorlu Koşullarla Başa Çıkma”, “Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati”, “Duygu-İhtiyaçların İfadesi ve İnsan Davranış Roller”, “Anne-Çocuk Gelişim Rehberliği Programı ve Top Dikim Çalıştayı” başlıklı atölyeler yer almıştır. Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği programının, ceza infaz kurumu bünyesinde görev alan kurum çalışanları tarafından, Önemsiyoruz’un süpervizyon desteği ile uygulanması hedefiyle “AÇGR Programı Uygulama Rehberi” hazırlanmış ve katılımcılara ücretsiz olarak teslim edilmiştir. Böylece katılımcıların programı kurumlarında uygularken bir müfredatı takip edilmesine olanak tanınmıştır.

Eğitici eğitiminin sonunda Bir Kucak Oyuncak Projesi kapsamında geliştirilen topların dikildiği bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda 10 gönüllü ceza infaz kurumu çalışanı ile 14 top dikimi yapılmıştır. Bunun yanı sıra katılım sağlayan 14 ceza infaz kurumuna Önemsiyoruz ekibi tarafından Bir Kucak Oyuncak Projesi çerçevesinde geliştirilen “Top Doğa & Hayvanlar” ve “Top Renkler & Sayılar” oyuncaktan birer adet olmak üzere toplam 28 adet top teslim edilmiştir.

Askıda Oyuncak Kampanyası

Önemsiyoruz, Bir Kucak Oyuncak Projesi kapsamında Mart 2018 tarihinde “Askıda Oyuncak Kampanyası” başlatmıştır .

Kampanya destekçinin bir oyuncak ceza infaz kurumlarına gönderilmek üzere askıya çıkarılmasını içerir. Askıya oyuncak çıktığında Önemsiyoruz, askıdaki oyuncak sayısını bu sayfada yer alan sayaca yansıtır. Böylece, destekçi, askıya çıkardığı oyuncakın takibini şeffaf bir şekilde yapabilir.

Destekleriniz Sayesinde Askıya Çıkan Oyuncak Sayısı

Fotoğraf 10- Askıda Oyuncak Sayacı

Bunun yanı sıra Önemsiyoruz, destekçiye, askıya çıkardığı ürün bilgisinin yer aldığı bir destek sertifikası ulaştırır. Bugüne kadar kampanya kapsamında askıya çıkan oyuncaklar ve destekler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1- Askıda Oyuncak Kampanyası kapsamında askıya çıkan oyuncak ve oyun halısı kumbarası sayıları

Destek Türü	Destek Adedi
Top Doğa & Hayvanlar	21
Top Doğa & Hayvanlar	6
Top Renkler & Sayılar	22
Top Doğa & Hayvanlar	5
	55 Top
Oyun Halısı Kumbarası	5
Oyun Atölyesi	1

Kampanya süresince 22 birey veya kurum bir ve birden çok kez destek alınmıştır.

Ayrıca kampanya kapsamında Impact Hub işbirliği ile bir Mezat gerçekleştirilmiş ve bu destek proje bünyesinde üretilen oyun halısı kumbarasına aktarılmıştır.

Kasım 2018 - Şubat 2019 tarihleri arasında Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna 19 adet Top “Doğa & Hayvanlar”, 19 adet Top “Renkler & Sayılar”, 1 adet ortak kullanıma yönelik oyun halısı ve 1 oyun atölyesi ulaştırılmıştır. 2019 yılında gerçekleştirilen Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi kapsamında 14 farklı ceza infaz kurumuna birer adet olmak üzere 14 adet Top “Doğa & Hayvanlar”, 14 adet Top “Renkler & Sayılar” olmak üzere 28 top ulaştırılmıştır. Bu oyuncaklar, Askıda Oyuncak Kampanyası kapsamında askıya çıkan oyuncaklar olmuştur. Askıya çıkan toplam 38 top ve askıya çıkan oyun halısı kullanılmıştır.

Pilot Çalışmaya kadar askıda olan oyuncak sayısı, 2018- 2019 yılında Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ve Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi kapsamında 14 farklı ceza infaz kurumuna gönderilen oyuncaklar ve hala askıda olan oyuncakların güncel sayıları Tablo 2’de gösterilmektedir.

Sonuç olarak, kampanya kapsamında askıya çıkarılan 1 adet oyun atölyesi ulaştırılmıştır. 2018-2019 öncesi askıya çıkan 5 adet oyun halısından biri AÇGR Programı kapsamında ulaştırılmıştır. Kalan 4 adet oyun halısı desteği ile 52 top askıya çıkarılmıştır. Doğrudan askıya çıkarılan top sayısı ise 54’tür. Böylelikle Askıda Oyuncak Kampanyası kapsamında askıya çıkarılan top sayısı 106; proje kapsamında ulaştırılan top sayısı ise 120’dir. Kalan 14 top Önemsiyoruz’un kendi finansal kaynakları ile ulaştırılmıştır.

Tablo 2- Ulaştırılan Oyuncaklar

	Top Doğa & Hayvanlar	Top Renkler & Sayılar	Oyun Halısı	Oyun Atölyesi
2018-2019 öncesi	27	27	5	1
2018-2019	19	19	1	1
CİK Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi kapsamında	14	14		

SONUÇ

Proje kapsamında tasarlanan oyun kiti ve öğretici içerikler, çocuğun potansiyelini, yaratıcılığını ve üretkenliğini geliştirmesi için olanak sağlarken, çocuklara korkuları üzerinde düşüneneceği, baş etme becerileri geliştireceği ve çevrelerinin kendi denetimlerinde olduğunu hissedeceği bir ortam sunar. Aynı zamanda içinde buldukları yaşamsal travmalarla baş etme becerisi geliştirmelerine ve direnç kazanmalarına yardım eder (Honig, 2010, s.89). Tasarlanan kit ile yaratılmak istenen ilk duygu annenin kendini daha yeterli hissetmeye başlamasıyla birlikte anne-çocuk bağının kuvvetlendirilmesidir. Vygotsky, çocukların bilişsel gelişiminde psikolojik süreçlerden çok insan ve kültür etkileşiminin üstünde durmaktadır. Çocukların kazandığı birikimler, deneyimler, fikirler, olguların kaynağı sosyal çevredir. Vygotsky, çocukların edindiği bu bilgi birikimini etrafındakilerden öğrenmeye başladığını söyler (Vygotsky, 1978, s. 13). Ebeveynler çocuklarını oyun oynarken gözlemlendiğinde ya da onlara katılırlarsa, çocuğun kendi ihtiyaçlarını karşılamak için mükemmel bir şekilde oluşturulmuş bir dünyayı gezdirdiği için, dünyaya çocuğun bakış açısından bakmasına yönelik benzersiz bir fırsat verilir.

Oyun yoluyla ortaya çıkan etkileşimler, ebeveyn ve çocukların sağlıklı ve kalıcı ilişkiler kurmalarına yardımcı olur. Bu yolla çocuklarıyla daha etkili iletişim kurmayı öğrenir, nazik ve besleyici bir rehberlik sunarlar. Bu açıdan kit, hem çocuk hem de anne için fayda sağlamaktadır. Çocuk doğduğunda tepkiye hazır olma, hız, durgun hareket, eş güdüm, dinamik dikkat ve esneklik gibi psikomotor yeteneklere sahiptir. Oyun ortamında bu yetenekler sağlıklı bir şekilde gelişir. İletilen oyun kiti içerisinde yer alan toplar, göz alıcı renkleri ve hareket halindeyken çıkardığı ses ile çocuğun dikkat gelişimine katkıda bulunur, her aşamada çocuğun hayal gücünü uyarır. Sayıları, ana ve ara renkleri, doğa ve hayvanlar ile ilgili temel bilgileri öğrenmesini sağlar, 0-6 yaş aralığındaki çocuğun görseller aracılığıyla çevresindekiler ile iletişim kurmasına yönelik bir araçtır. İnce ve kaba motor becerilerinin kuvvetlenmesine, el-göz koordinasyonunun gelişmesine yardımcı olur.

Gönüllü uzmanlar ile birlikte kültürden ve dilden bağımsız ilerleyen Bir Kucak Oyuncak ve beraberinde geliştirilen rehberlik ve eğitim programının ardında içerik geliştirmeye katkı sağlamış onlarca kıymetli uzman var. Mesleğini sosyal fayda için değerlendirmek isteyen birlikte yol alan önemsiyoruz ailesi için bu proje, kamu yararına geliştirilmiş disiplinlerarası bir çalışmaya örnek niteliğindedir. Bu ve benzeri projelerin sürdürülebilirliği adına kamu kurumlarının özel sektör ve sivil toplumu dahil edecek bir model ile projeleri sahiplenmesi önemlidir. Gönlünü, bilgisini ve birikimini bu yolculuğa aktaran her kişiye, katılımcısı olan her anneye, çocuğa, personele teşekkür ederiz. Çocuğun temas kurduğu başta annesi olmak üzere, çocuğu yanında olan ve olmayan anne olmuş tüm kadınlara destek vermenin önemli olduğunu ve anneliğin birleştiren yanlarının, çocukların iyi oluş seviyelerini artırmak adına önemli bir başlangıç noktası olduğunu vurgulamak isteriz. Çünkü özel durumu olan bir çocuğun yaşamında değişim yaratmak için çevresindeki önemseyen bireylerin sorumluluğu yüksektir. Çocuğun iyi olması için ise annesinden başlayarak çevresindeki diğer yetişkinlerin iyi olmalarına ortam sağlamak için kapsayıcı çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Berk, L. E. (2013). Çocuk Gelişimi. Ankara: İmge Yayınları. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 2013. 20.07.2020 tarihinde <https://www.unicef.org/turkey/media/7941/file/%C3%87HDS%20ve%20%C4%B0htiyari%20Protokoller,%20Usul%20Kurallar%C4%B1%20Oile%20%C3%87ocuk%20Haklar%C4%B1%20Komitesi%20Genel%20Yorumlar%C4%B1.pdf> adresinden erişildi.

Bodrova, E. ve Leong, D. (2009). Jogar para aprender na escola. Redescobrir Vigotsky , 77 , 11-12.

Bowlby, J.; Winnicott, D.W.; Montessori, M.; Kaplan, L.J.; Bettelheim, B. (1998). Çocukları Anlamak - Ailelere Çocuk Psikolojisi Elkitabı, Gendaş Yayıncılık.

Çıtak, M. (2019). Sosyal Fayda Odaklı Tasarım Yaklaşımı: Önemsiyoruz Sosyal Girişimi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez Dan. Dr. Öğr. Üyesi Selda Kozbekçi Ayrancınar, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Hodgkin, R.; Peter N.; UNICEF(1998). Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child.

ICC 2008. The 2008 IEEE International Conference on Communications. IPA 2013. 8th International Interpretive Policy Analysis Conference

(IPA) 2013: Societies in Conflict: Experts, Publics and Democracy.

Kandır, A. (2000). Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncaklar, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisi. (4),s.77-80.

Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya: Piaget, Vygotsky ve sonrası. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 137-169.

Özdoğan, B. (2000). Çocuk ve oyun "(3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık. Sevinç, M. (2004). Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Sutton-Smith, B. (1971). Child's Play. New York: John Wiley & Sons.

Tuğrul, B., Ertürk, H. G., Özen Altınkaynak, Ş., & Güneş, G. (2014). Oyunun üç kuşaktaki değişimi. The Journal of Academic Social Science Studies, 27, 1-16.

